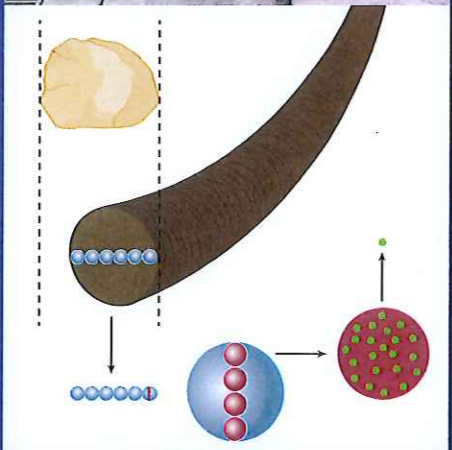

QUINTESSE

PRAKTISCH NASCHOLINGSTIJDSCRIFT OVER BEDRIJFS- EN VERZEKERINGSGENEESKUNDE

Thema: Toxicologie

De impact van luchtkwaliteit op de gezondheid | Hoe gevaarlijk zijn stoffen op het werk? | Het Toxic Incident Counseling Model | Schildersziekte in de praktijk | Klinische casus chroom (VI)

Verder in dit nummer:

Onderzoek van de mentale belastbaarheid | Klinische casus noro-epidemie | Geneesmiddelen bij astma | Adviseren bij zwangerschap

JAARGANG 5
NUMMER 3
SEPTEMBER 2016
WWW.QUINTESSE-ONLINE.NL

Adviseren bij zwangerschap

WWW.QUINTESSA
KENNISTOETS
1 PUNT
ONLINE.NL

ENTREETOETS

1. Werken met oplosmiddelen geeft een verhoogde kans op aangeboren afwijkingen van het mannelijk genitaal.
juist/onjuist
2. Op uw spreekuur meldt zich mevrouw Vanderbilt. Zij werkt als schoonmaakster 30 uur per week en maakt kantoren schoon. Zij is 20 weken zwanger en geeft aan dat haar gynaecoloog haar heeft verboden verder te werken. Een eerdere zwangerschap eindigde met een vroeggeboorte in de vierentwintigste week. Bent u gebonden aan het gebod van de gynaecoloog?
ja/nee
3. Stress leidt tot een laag geboortegewicht.
juist/onjuist
4. Door welke oorzaken kan 85% van de gevallen van perinatale sterfte en perinatale ziekte worden verklaard?

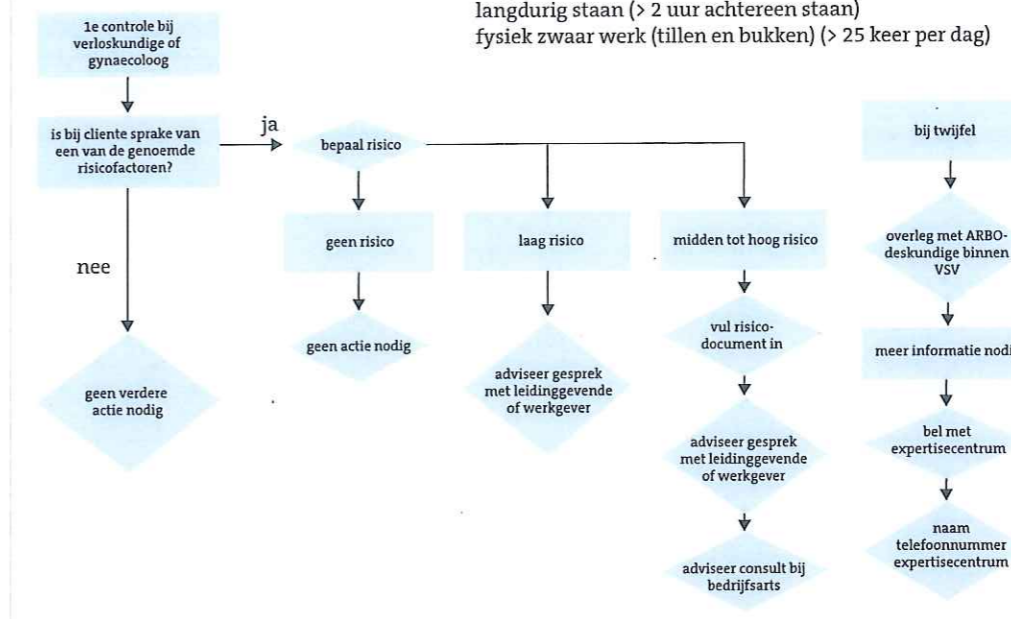
Samenvatting

In Nederland is nog (te) weinig aandacht voor de relatie tussen arbeid, arbeidsomstandigheden en ongunstige zwangerschapsuitkomsten. Experts en deskundigen menen dat dit wordt veroorzaakt doordat verleners van verloskundige zorg, werkgevers en bedrijfsartsen elkaar niet kennen in de zorgketen rondom zwangerschap. Ook een rol speelt gebrek aan herkenning en vaststelling van risicovolle arbeidsomstandigheden bij zwangere vrouwen door het ontbreken van een systematisch screening op arbeid. Binnen het project 'Arbeid en Gezond zwanger – maak er werk van!' is een kennismodule ontwikkeld met bijbehorende zorgpaden voor verleners van verloskundige hulp, bedrijfsartsen en werkgevers met als doelgerichte screening op arbeid te bevorderen. Na afloop van het project worden deze producten via de website van het Regionaal Consortium Zuid-West Nederland voor openbaar gebruik aangeboden. Verleners van verloskundige zorg, werkgevers en bedrijfsartsen worden aangemoedigd samen te werken in de zorgketen rondom zwangere vrouwen.

INLEIDING

Arbeidsgerelateerde risico's (blootstelling aan gevaarlijke stoffen, belastend werk, ploegendienst) kunnen een nadelig effect hebben op de zwangerschap, zowel voor de moeder (denk aan hoge bloeddruk) als het kind (denk aan vroeggeboorte of een te laag geboortegewicht). Specifieke blootstelling aan toxische of teratogene stoffen kan ook leiden tot miskramen en aangeboren afwijkingen of zelfs het in de baarmoeder overlijden van een foetus. Dat dit laatste zeer relevant is, blijkt uit het nieuws dat in april jongstleden naar buiten kwam over oud-medewerksters van een petrochemisch bedrijf, die mogelijk jarenlang blootgesteld zouden zijn geweest aan toxische stoffen.

zorgpad fysieke belasting

Figuur 1 Voorbeeld van een zorgpad uit het project Arbeid en Gezond zwanger – maak er werk van!

TOELICHTING BIJ HET ZORGPAD

Indien er geen sprake is van fysieke belasting, dan hoeft er geen actie te worden ondernomen. Indien er sprake is van fysieke belasting, bepaal dan de mate van het risico. Vallen de werkzaamheden onder de in het zorgpad genoemde grenzen, dan is er sprake van een laag risico. Is er sprake van één risicofactor zoals genoemd, dan is er sprake van een laag risico. Adviseer een gesprek met de leidinggevende of werkgever. Informeer de cliënte over de rol van de bedrijfsarts en leg uit dat de bedrijfsarts de schakel is tussen gezondheid, arbeid en zwangerschap en de cliënte in die rol bij kan staan. Is er sprake van twee of meer risicofactoren, dan is er sprake van een midden tot hoog risico. Adviseer de cliënte in dit geval niet alleen een afspraak te maken met de leidinggevende/werkgever, maar met klem ook een afspraak bij de bedrijfsarts om de belasting in kaart te brengen. De bedrijfsarts kan na een eventueel werkplekonderzoek een gericht advies uitbrengen aan de leidinggevende/werkgever voor eventuele noodzakelijke aanpassingen van de werkzaamheden om te bevorderen dat de zwangere cliënte zo lang en zo gezond mogelijk aan het arbeidsproces kan blijven deelnemen.

Nader onderzoek moet nog uitwijzen of er daadwerkelijk een significante relatie is met miskramen en vroeggeboorte. Verleners van verloskundige zorg krijgen bijna dagelijks vragen over werk en zwangerschap; over blijven werken, minder werken, werkstress en harde buiken enzovoort. Verloskundigezorgverleners hebben veel kennis over zwangerschap en risicofactoren die een fysiologische zwangerschap in de weg staan, maar zijn minder geschoold in arbeidsrisico's en zwangerschap. Desondanks krijgen ze veel vragen en verzoeken en weten ze niet altijd welke weg ze moeten bewandelen om de cliënte bij de juiste professional of instelling te krijgen voor verdere hulp.¹ Experts en betrokkenen menen dat dit komt door onvoldoende communicatie tussen arbozorg en verloskundige zorg en onvoldoende deskundigheid in de zorgketen. Dat geldt in de preconceptiefase, de fase voorafgaand aan het ontstaan van een zwangerschap, en tijdens de zwangerschap. Voorzichtige schattingen van mogelijke gevolgen leiden tot een grote omvang van vermijdbare maternale en perinatale ziekte, omdat minimaal 70% van de zwangere vrouwen in Nederland betaalde arbeid verricht.² Gerichte aandacht voor arbeid en arbeidsomstandigheden in relatie tot zwangerschap kan niet alleen in de genoemde perioden leiden tot een gezondere en hogere arbeidsparticipatie van zwangere vrouwen,